

Handläggare
Sölvi Solberg
Telefon: 08-5082455005 40**Till**
Skärholmens stadsdelsnämnd
2026-04-23

Verksamhetsberättelse 2025 för medicinskt ansvarig sjuksköterska

Förslag till beslut

Skärholmens stadsdelsnämnd godkänner verksamhetsberättelse 2025 för medicinskt ansvarig sjuksköterska och lägger den till handlingarna.

Sammanfattning

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) har ett lagstadgat ansvar för kvalitet och patientsäkerhet i de särskilda boendeformer där kommunen bedriver hälso- och sjukvård, det vill säga Sättra vård- och omsorgsboende (VoB) och socialpsykiatrins profilboende. I MAS arbetsuppgifter ingår, bland annat att revidera och upprätta lokala regler för hälso- och sjukvård utifrån den lagstiftning som finns.

MAS följer också upp hälso- och sjukvården på Sättra VoB och socialpsykiatrins profilboende genom, bland annat utvalda hälso- och sjukvårdsindikatorer. Resultatet av uppföljningen på Sättra VoB visar att resultatet är bättre än förra året och att verksamheten uppnår ett godkänt resultat inom vissa områden utifrån verksamhetens uppsatta mål och gällande rutiner, till exempel genomförda riskbedömningar för fall, undernäring, trycksår och munhalsbedömningar.

Verksamheten har beslutat att arbeta med 5 prioriterade områden under 2025, varav hälso- och sjukvårdsdokumentation återkommer. Verksamheten har hyrt in en processhandledare i Vodok för att utbilda och handleda sjuksköterskorna i grupp och individuellt under 2025. En viss förbättring har skett men är fortsatt ett utvecklingsområde.

Verksamheten har även påbörjat en kollegial granskning av dokumentationen för att kunna stödja och lära av varandra.

En utveckling av avvikelsehanteringen enligt upprättad handlingsplan, för att kunna följa vilka åtgärder som vidtagits och på vilket sätt dessa följts upp. Här har en viss förbättring skett men behöver utvecklas ytterligare.

För att utveckla arbetet med nutritionsvårdsprocessen har MAS och dietist utbildat sjuksköterskorna för att minska risk för undernäring och malnutrition.

Samtliga omvårdnadspersonal har gått utbildning i vitalparametrar och vad de olika mätvärden innebär och hur dessa kan påverka patientens välbefinnande. Överrapportering till journalsjuksköterska har förbättrats under året då omvårdnadspersonalen har tagit vitalparametrar innan kontakt vilket ger sjuksköterskan ett bra underlag för bedömning.

Medarbetare på Sättra vård och omsorgsboende har gått utbildning i hjärt- och lungräddning.

Under året har en avdelning med 8 lägenheter stängt för renovering varav antal boende har minskat.

För att säkerställa att verksamheten når sina mål inom dessa områden, kommer fortsatt systematiska och strukturerade egenkontroller att genomföras under året och resultaten kommer att redovisas i tertiärrapporterna och i verksamhetsberättelsen.

Förvaltningen anser i och med detta att MAS medverkar till att säkerställa att patienterna i den kommunala hälso- och sjukvården får en god och säker hälso- och sjukvård med god hygienisk standard utifrån sitt lagstadgade ansvar.

Bakgrund

I de särskilda boendeformer där kommunen bedriver hälso- och sjukvård ska det finnas en medicinsk ansvarig sjuksköterska (MAS) enligt 11 kap. 4 § hälso- och sjukvårdslagen. MAS ansvar regleras i 4 kap. 6 § hälso- och sjukvårdsförordningen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Ärendet

Medicinskt ansvarig sjuksköterska har ett ansvar för kvalitet och patientsäkerhet i särskilda boendeformer där kommunen bedriver hälso- och sjukvård, det vill säga Sättra vård- och omsorgsboende (VoB) och socialpsykiatrins profilboende. Detta ansvar kan MAS inte delegera till någon annan. MAS har en oberoende ställning i organisationen och är organisatoriskt underställd stadsdelsdirektören.

Det medicinska ansvaret i kommunens hälso- och sjukvård innebär att vissa uppgifter som krävs av MAS är undandragna

verksamhetschefens ledning för hälso- och sjukvården. MAS utövar sitt ansvar genom att planera, styra, granska, dokumentera, följa upp och redovisa arbetet med berörda verksamheters kvalitet och patientsäkerhet inom hälso- och sjukvård.

MAS är även en resurs för nämnden när det gäller samverkan med andra huvudmän, upphandling av hälso- och sjukvård, personalens sammansättning, kompetens och kompetensutveckling samt att medverka i kvalitets- och utvecklingsarbetet.

MAS samarbetar regelbundet med stadens medicinskt ansvariga sjuksköterskor och medicinskt ansvariga för rehabilitering och samverkar kontinuerligt med, bland andra äldreförvaltningen och ansvarig läkarverksamhet på Sättra VoB.

Under året har verksamhetsuppföljningar ägt rum inom äldreomsorgens boende. Apoteket AB genomförde även en uppföljning gällande hantering av läkemedel och delegeringsrutiner på verksamheten.

De uppföljningar av hälso- och sjukvården som MAS gjort under året är uppföljning av utvalda hälso- och sjukvårdsindikatorer på Sättra VoB och på socialpsykiatrins profilboende samt granskning av hälso- och sjukvårdsdokumentationen.

Hälso- och sjukvårdsindikatorer

MAS följer årligen upp utvalda hälso- och sjukvårdsindikatorer på Sättra VoB och socialpsykiatrins profilboende. Eftersom indikatorerna är framtagna för äldreomsorgen är inte alla indikatorer helt relevanta inom socialpsykiatrin.

Indikatorerna följs upp årligen och över tid. Indikatorerna revideras emellanåt och de indikatorer som följs upp är:

- ADL– funktion (Aktiviteter i Dagligt Liv, det vill säga saker som vi dagligen gör som att äta, tvätta och klä oss),
- fall,
- funktionsbedömning,
- inkontinens,
- malnutrition/undernäring och munbedömning,
- skyddsåtgärder,
- sjukhusbesök,
- trycksår,
- vårdrelaterade infektioner och antibiotikaförskrivning, samt
- avlidna i verksamheten och på sjukhus

Uppgifterna om hälso- och sjukvårdsindikatorerna är dels hämtade ur Stockholms stads verksamhetssystem Vodok, dels rapporterade av legitimerad personal. Mätperioden är 1 januari till och med 31 december 2025. Beräkningsunderlaget utgörs av antalet pågående journaler per verksamhet.

MAS gör en sammanställning av ovan nämnda uppgifter och redovisar den till nämnden en gång per år. Sammanställningen återkopplas till verksamhetschef och legitimerad personal.

Under varje rubrik/indikator finns en kortfattad beskrivning av indikatorn. Därefter redovisas resultatet med en jämförelse från föregående år.

Sen redovisas en samlad bedömning av årets granskning av hälso- och sjukvårdsdokumentationen. Sist redovisas resultatet efter uppföljningar.

Sätra vård- och omsorgsboende (VoB) har sedan 1 april 2025 totalt 112 permanenta platser heldygnsomsorg (parboende inräknat). 59 av platserna är för personer med demenssjukdom. Möjlighet till parboende finns i 10 av dessa lägenheterna. 22 platser är profilboende för personer med Huntingtons sjukdom och 7 platser finns för personer med frontallobsdemens. Övriga 24 platser är för socialpsykiatri.

Socialpsykiatrins profilboende har 24 platser.

Åldersfördelningen visar att andelen boenden som är 65 år eller äldre ökar över tid. Den äldsta är född 1926 och den yngsta 1998. Könsfördelningen visar att när det är fullbelagt bor lika många kvinnor och män i profilboendet.

För boende yngre än 65 år är några av hälso- och sjukvårdsindikatorer inte alltid helt relevanta, till exempel bedömning av förflyttningsförmåga, ADL-funktion och riskbedömningar för fall, undernäring och trycksår.

Riskbedömningar ska erbjudas för boende som är 65 år eller äldre. Riskbedömningar ska även erbjudas för boende som är yngre än 65 år om sjuksköterskan bedömer att det behövs.

ADL-funktion

Andel patienter med aktuell ADL- bedömning som är gjord med bedömningsinstrumentet Sunnås ADL- index redovisas. Bedömningen görs av arbetsterapeut och registreras en gång per år.

Indikatorn är inte alltid helt relevant inom socialpsykiatri men ADL- bedömning görs om så behövs.

Resultat av granskningen

På Sättra VoB är andelen med aktuella ADL- bedömningar fortsatt höga och godkända. Inom socialpsykiatri har flertalet boende som är 65 år eller äldre en aktuell ADL- bedömning.

Fall

Inom området fall redovisas andelen patienter med aktuell fallriskbedömning som är gjord med bedömningsinstrumentet Downton fallriskindex (DFRI), antal fall som är rapporterade som avvikelser i verksamhetssystemet Vodok och andelen frakturer. Riskbedömningen registreras minst en gång per år och patient.

Syftet med att göra fallriskbedömningen är att identifiera patienter med fallrisk för att, om möjligt förhindra att patienten faller och får en fraktur.

På Sättra VoB är andelen med aktuella riskbedömningar högre än förra året, vilket innebär att verksamheten har bättre förutsättningar att identifiera patienter med fallrisk.

Antal inrapporterade fall minskade under året med 36 %. Detta kan bero på att insatta åtgärder har haft effekt och andel fall därför har minskat på verksamheten.

Antalet fall varierar ofta från år till år, vilket kan bero på fler orsaker. En orsak kan vara att vissa boende faller oftare än andra. Det är därför viktigt att verksamheten gör riskbedömningar för att identifiera dessa patienter för att kunna vidta fallförebyggande åtgärder, framför allt på individnivå. En annan orsak kan vara en underrapportering av antalet fallavvikelser.

Inom socialpsykiatri har fallriskbedömning gjorts för alla boende där behov finns.

Funktionsbedömning

Med funktionsbedömning menas en bedömning av patientens förflyttningsförmåga och rörelsefunktioner. Bedömningen görs av fysioterapeut/sjukgymnast och registreras en gång per år.

Funktionsbedömning har inte gjorts inom socialpsykiatri då indikatorn inte är relevant i dagsläget.

Resultat av granskningen

Andelen gjorda funktionsbedömningar ligger fortfarande på en hög nivå och bedömningar har gjorts hos alla patienter som har behov av detta. Detta innebär att förutsättningarna för att förskriva individuellt anpassade förflyttningshjälpmedel eller att förflyttningar görs på ett korrekt sätt är hög.

Inkontinens

Patienter med nyttkomna symtom på blåsdysfunktion/inkontinens ska utredas och inkontinenshjälpmedel ska förskrivas individuellt. Förskrivna inkontinenshjälpmedel ska följas upp årligen med bedömningsinstrumentet Nikola.

Andel patienter med inkontinens, andel med individuellt förskrivna inkontinenshjälpmedel och andel med uppföljning av förskrivna inkontinenshjälpmedel ligger på samma höga nivå som förra året. Detta innebär att det finns goda förutsättningarna för att förskriva rätt inkontinenshjälpmedel.

Andel patienter med kvarliggande kateter via urinröret (KAD) har minskat från tidigare år.

På Sättra VoB är andelen patienter med inkontinens på samma nivå som tidigare år. Andel patienter som har individuellt förskrivna inkontinenshjälpmedel har minskat något. Uppföljning med fastställt bedömningsinstrument har inte gjorts enligt rutin vilket är en försämring mot förra året.

Inom socialpsykiatri finns ett fåtal patienter med inkontinens och flertalet har individuellt förskrivna inkontinenshjälpmedel. nästa alla.

Malnutrition/undernäring och bedömning av munhälsa

Andel patienter med aktuell riskbedömning för malnutrition/undernäring som är gjord med bedömningsinstrumentet MNA (Mini Nutritional Assessment) redovisas. Riskbedömningen registreras minst en gång per år och patient. Syftet med riskbedömningen är att identifiera patienter med risk för undernäring för att, om möjligt minska risken för att patienten blir undernärld.

Munhälsan är central för välbefinnande och livskvalitet. Problem i mun och munhåla kan påverka patientens möjligheter att kunna äta och dricka och därmed öka risken för undernäring. Bedömning av munhälsa som är gjord med bedömningsinstrumentet ROAG (Revised Oral Assessment Guide) redovisas. Bedömningen registreras minst en gång per år på Sätra VoB.

Bedömning av munhälsa erbjuds de patienter inom socialpsykiatri som är 65 år eller äldre.

På Sätra VoB är andelen gjorda riskbedömningar för malnutrition/undernäring fortsatt höga, vilket innebär att verksamheten har bra förutsättningar att identifiera patienter med risk för undernäring eller som är undernärda. Inom socialpsykiatri har riskbedömningar ökat något från föregående år men ligger fortfarande lågt. Oklart hur många patienter som har tackat nej till riskbedömning.

Andel patienter med aktuell bedömning av munhälsa är på samma höga nivå som föregående år.

Det kan vara svårt att få en person med demenssjukdom att medverka vid en bedömning av munhälsa. På Sätra VoB är andelen gjorda bedömningar på samma nivå som förra året, vilket innebär att verksamheten har bättre förutsättningar att identifiera patienter med försämrad munhälsa.

Inom socialpsykiatri är bedömning av munhälsa på samma nivå som tidigare år.

Skyddsåtgärder

Användningen av skyddsåtgärder, till exempel bälte/brickbord eller sänggrind får inte användas i syfte att frihetsberöva en person. De kan däremot användas som skydd eller hjälpmedel om patienten själv önskar eller samtycker till det.

Inom området skyddsåtgärder redovisas andelen patienter med bälte/brickbord och sänggrind.

Resultat av granskningen

Granskningen visar att andelen patienter med bälte/brickbord är något lägre än föregående år. Andel patienter med sänggrind ligger på samma nivå som föregående år.

Inom socialpsykiatri har andel patienter med ordinerad sänggrind minskat, vilket troligtvis beror på att andelen 65 år eller äldre har

minskat i jämförelse med tidigare år och därmed minskat behov av skyddsåtgärder.

Sjukhusbesök

Sjuka äldre har ett särskilt behov av en individanpassad och samordnad vård och omsorg i syfte att förebygga onödiga sjukhusbesök. Indikatorn kan användas som underlag för att arbeta för en mer sammanhållen vård och omsorg i samverkan, framför allt med ansvarig läkarverksamhet för att förebygga onödiga inskickningar till sjukhus och sjukhusvistelser.

Resultat av granskningen

Inskickning till sjukhus görs efter kontakt med läkare i de allra flesta fall. Andel inskickade till sjukhus ökade med enstaka fall från föregående år.

Andel patienter som skrevs i på sjukhus var något högre än den ökade andel patienter som skickade in till sjukhus.

Trycksår

Andel patienter med aktuell riskbedömning för trycksår som är gjord med bedömningsinstrumentet Modifierad Norton och antal patienter med trycksår som uppkommit i verksamheten redovisas. Riskbedömningen registreras minst en gång per år och patient.

Syftet med riskbedömningen är att identifiera patienter som befinner sig i riskzonen för att utveckla trycksår för att, om möjligt förhindra att trycksår uppkommer.

Alla trycksår registreras oavsett var trycksåret uppkommit. Endast trycksår som uppkommit i verksamheten redovisas i rapporten. Trycksår som uppkommit på annan plats, till exempel på sjukhus eller i hemmet redovisas inte i rapporten.

Resultat av granskningen

På Sättra VoB fortsätter andelen med aktuella riskbedömningar för trycksår ökat vilket innebär att verksamheten har bättre förutsättningar att identifiera riskpatienter.

Antalet patienter med trycksår som uppkommit i verksamheten är fortsatt mycket få, vilket tyder på ett bra förebyggande arbetssätt.

Inom socialpsykiatrin har riskbedömningar gjorts där ett behov har identifierats.

Vårdrelaterade infektioner och antibiotikaförskrivning

Förekomsten av infektioner som är orsakade av antibiotikaresistenta bakterier, till exempel MRSA (penicillinresistenta stafylokokker) är ett växande problem i samhället. Antibiotikaresistenta bakterier påträffas även hos personer inom kommunens särskilda boendeformer.

En av orsakerna till resistensutvecklingen är en överförskrivning av antibiotika. Det är därför av stor vikt att följa hur många infektioner som behandlas med antibiotika tillsammans med ansvarig läkarorganisation för att, om möjligt minska förskrivningen av antibiotika.

Infektionsutveckling och antibiotikaförskrivning följs varje månad. Förekomsten av MRSA, VRE och andra antibiotikaresistenta infektioner följs också. När en patient har ett känt bärarskap av eller en känd infektion med, till exempel MRSA eller VRE ska verksamheten arbeta utifrån handlingsprogram som är framtagna av Smittskydd Stockholm och Vårdhygien Stockholm för att förhindra smittspridning i verksamheten.

MAS gör årligen en sammanställning av antalet ordinerade antibiotikabehandlingar och resultatet återkopplas till verksamheten och ansvarig läkarverksamhet.

Resultat av granskningen

På Sättra VoB har förskrivningen av antibiotika ökat under 2025. Urinvägsinfektioner hos patienter utan kvarliggande kateter via urinröret, hud- och mjukdelsinfektioner, lunginflammationer och sårinfektioner är de antibiotikabehandlade infektioner som förekommer mest.

Inom socialpsykiatri är förskrivningen av antibiotika fortsatt mycket låg. Under året rör det sig endast om ett fåtal behandlingar, främst sårinfektioner.

Covid-19

Vaccination med påfyllnadsdoser enligt rekommendation har utförts under 2025 till samtliga boende som har tackat ja till erbjudandet

Resultat av granskningen

Genom vaccinering, en fortsatt god tillgång till skyddsutrustning, provtagning och smittspårning, fortsatt fokus på följsamhet till basala hygienrutiner, klädregler och korrekt hantering av skyddsutrustning samt rutiner för vård och behandling av patienter med bekräftad covid-19 har verksamheterna haft goda

förutsättningar att identifiera, vårda och behandla patienter med covid-19 och för att begränsa smittspridning.

Avlidna i boendet och på annan plats

Antalet avlidna i boendet och på annan plats, vanligtvis sjukhus är inte en hälso- och sjukvårdsindikator men ger nämnden som vårdgivare en bild av omsättningen av boende under året.

Resultat av granskningen

Alla äldre ska kunna bo kvar i det särskilda boendet så länge de själva önskar. Granskningen visar att de flesta patienterna dog i boendet och endast ett fåtal på sjukhus. Antalet avlidna under året ligger ungefär på samma nivå som de senaste åren med totalt 21 avlidna under 2025 på demensboende inklusive profilboenden. En avliden patient på socialpsykiatri.

Hälso- och sjukvårdsdokumentation

Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal är skyldig att föra patientjournal för de personer som bor i kommunens särskilda boendeformer och är i behov av sjuksköterskas, arbetsterapeuts och/eller fysioterapeuts/sjukgymnasts hälso- och sjukvårdsinsatser.

Bestämmelser om hur journalföringen ska göras regleras dels i lagstiftningen, dels i de stadsgemensamma riktlinjerna för hälso- och sjukvårdsdokumentation.

Enhetschef granskar årligen ett urval av patientjournalerna för att se att journalföringen uppfyller kraven i gällande lagstiftning och riktlinjer. Journalerna kan även granskas utifrån särskilda fokusområden för att se att dokumentationen följer lokala regler och rutiner.

Resultat av granskningen

Resultatet visar att det fortfarande finns brister som behöver förbättras, bland annat dokumentationen av upprättande och uppföljningar av hälsoplaner. Utbildning och handledning för att öka hälso- och sjukvårdspersonalens kompetens kring dokumentation genomfördes under året och är planerat att förståttas under 2026.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen ser att medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) regelbundet samverkar med, blanda andra chefer och legitimerad personal på Sätra VoB samt ansvarig läkarverksamhet. MAS reviderar och upprättar lokala regler för hälso- och sjukvård utifrån gällande lagstiftning.

MAS följer även upp hälso- och sjukvården på Sättra VoB och socialpsykiatrien med utvalda hälso- och sjukvårdsindikatorer. Inom socialpsykiatrien rör uppföljningen i första hand personer som är 65 år eller äldre eftersom alla indikatorer inte är helt relevanta för målgruppen.

Årets uppföljning av hälso- och sjukvårdsindikatorer visar att Sättra VoB har ett bättre resultat än förra året med till exempel genomförda riskbedömningar för fall, undernäring och trycksår, men fortfarande inte riktigt uppnår ett godkänt resultat inom vissa områden utifrån verksamhetens uppsatta mål och gällande rutiner.

MAS har tillsammans med verksamhetschef analyserat resultaten av uppföljningen och ser att den troligaste orsaken till att verksamheten inte uppnår uppsatta mål inom vissa områden är fortsatta brister i egenkontroll, det vill säga verksamhetens egen uppföljning.

För att komma till rätta med bristerna har verksamheten beslutat att arbeta med två prioriterade områden under 2025, nämligen utveckling av hälso- och sjukvårdsdokumentationen, främst vad gäller hälsoplaner kopplat till riskbedömningar men även dokumentation avseende av den palliativa vården, brytpunktsamtal inkluderat, vilket framgår av patientsäkerhetsberättelsen 2024. Resultaten kommer att redovisas i tertiärrapporterna och i verksamhetsberättelsen.

Resultatet av uppföljningen av hälso- och sjukvårdsindikatorerna och dokumentationsgranskningen kommer att återkopplas till verksamheten.

Förvaltningen finner i och med detta att MAS medverkar till att säkerställa att patienterna i den kommunala hälso- och sjukvården får en god och säker vård med god hygienisk standard utifrån sitt lagstadgade ansvar.

Jämställdhetsanalys

För tredje året i rad har en mätning av könsfördelningen gjorts vid uppföljningen av hälso- och sjukvårdsindikatorerna. Granskningen visar att, till exempel riskbedömningar har under året nu är mera jämnt fördelat mellan kvinnor och män än tidigare år. Mätning av könsfördelningen kommer även fortsättningsvis att göras inom de områden som granskas vid kommande uppföljningar.

Resultat av verksamhetsuppföljning

Enligt verksamhetsuppföljningen under året uppfyller Sätra vård- och omsorgsboende till övervägande del de krav som ställs för att kunna ge en säker vård och omsorg av god kvalitet. Verksamheten har sedan förra uppföljningen 2023 vidareutvecklat sina rutiner för intern och extern samverkan. Två av de förordade förbättringsarbetena gäller avvikelshantering och dokumentation. En förbättring har skett men verksamheten behöver fortsatt utveckla arbetet med dokumentation och uppföljningar av avvikelser.

Verksamheten genomför riskbedömningar såväl på verksamhetsnivå som på individnivå för att undvika oönskade händelser. Det finns dock utrymme för vidareutveckling av arbetet med resultatet av bedömningarna, vilket en utbildning i dokumentation kan underlätta.

Resultat av apoteksgranskning

Avvikelse som framkommit vid tidigare granskning från Apoteket AB kvarstår även vid 2025 års uppföljning. Det vill säga att kontrollräkning av narkotikapreparat inte görs enligt riktlinje en gång per månad. Verksamheten har utsedda personer som ansvarar för kontrollräkning av narkotikapreparat och en ansvarsfördelning har upprättats. MAS följer upp arbetet under våren och en ny uppföljning tillsammans med apoteket planeras in under hösten 2026.

Magnus Borgsten
Stadsdelsdirektör
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Andreas Thorstensson
Avdelningschef
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Magnus Borgsten	2026-04-07
Andreas Thorstensson	2026-04-07